

หนังสือเรียน รายวิชาพื้นฐาน

ภาษาไทย ม.๓ เล่ม ๒

วรรณคดีและวรรณกรรม

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๓

กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย

ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๕๑

ผู้เรียบเรียง

เสนีย์ วิลาวรรณ อ.บ., ค.บ., M.A.

สุระ ดามาพงษ์ กศ.บ., กศ.ม.

ทัศนีย์ ล้วนสละ ศศ.บ.

คณะผู้ตรวจ

แสงเดือน ประพันธ์ กศ.บ., ศษ.ม.

โสภณ นิไชโยค ศศ.บ., ศศ.ม.

นันทวัลย์ ศรีปัญญาพร ศศ.บ., ศศ.ม.

คณะบรรณาธิการ

ปัทมา ดำประสิทธิ์ ศศ.บ., ศศ.ม.

ทิพย์โชค ไชยวิเศษกุล กศ.บ., ศศ.ม.

สุมาลี มีปลอด ศศ.บ. (เกียรตินิยม)

ผลิตและจัดจำหน่ายโดย บริษัท สำนักพิมพ์วัฒนาพานิช จำกัด

วัฒนาพานิช สารานุกรม

๒๑๖-๒๒๐ ถนนบำรุงเมือง แขวงสำราญราษฎร์ เขตพระนคร กรุงเทพฯ ๑๐๒๐๐

โทร. ๐๒ ๒๒๒ ๙๙๙๔ • ๐๒ ๒๒๒ ๔๙๙๑-๒ FAX ๐๒ ๒๒๔ ๖๔๔๖ • ๐๒ ๒๒๔ ๖๔๔๗

email: info@wpp.co.th

คำนำ

หนังสือเรียน รายวิชาพื้นฐาน ภาษาไทย วรรณคดีและวรรณกรรม ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑-๓ ชุดนี้จัดทำขึ้นตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๕๑ มีเป้าหมายให้นักเรียนและครู ใช้เป็นสื่อในการจัดการเรียนรู้ เพื่อพัฒนานักเรียนให้มีคุณภาพตามมาตรฐานการเรียนรู้ ตัวชี้วัดชั้นปี และสาระการเรียนรู้แกนกลางที่หลักสูตรกำหนด พัฒนานักเรียนให้มีสมรรถนะสำคัญทั้งด้านการสื่อสาร การคิด การแก้ปัญหา การใช้ทักษะชีวิต และการใช้เทคโนโลยี ตลอดจนพัฒนานักเรียนให้มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ เพื่อให้สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมไทย และสังคมโลกได้อย่างมีความสุข

ในการจัดทำหนังสือเรียน รายวิชาพื้นฐาน ภาษาไทย วรรณคดีและวรรณกรรมชุดนี้ คณะผู้จัดทำซึ่งเป็นผู้เชี่ยวชาญในสาขาวิชาและการพัฒนาสื่อการเรียนรู้ได้ศึกษาหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๕๑ อย่างลึกซึ้ง ทั้งด้านวิสัยทัศน์ หลักการ จุดหมาย สมรรถนะสำคัญของนักเรียน คุณลักษณะอันพึงประสงค์ สาระและมาตรฐานการเรียนรู้ ตัวชี้วัดชั้นปี สาระการเรียนรู้แกนกลาง แนวทางการจัดการเรียนรู้ การวัดและประเมินผลการเรียนรู้ แล้วจึงนำองค์ความรู้ที่ได้มาออกแบบหน่วยการเรียนรู้ ซึ่งองค์ประกอบต่าง ๆ ในแต่ละหน่วยการเรียนรู้จะช่วยส่งเสริมให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้อย่างครบถ้วนตามหลักสูตร

การเสนอเนื้อหา กิจกรรม และองค์ประกอบอื่น ๆ ในหนังสือเรียนชุดนี้มุ่งเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยคำนึงถึงศักยภาพของนักเรียน เน้นการเรียนรู้แบบองค์รวมบนพื้นฐานของการบูรณาการแนวคิดทางการเรียนรู้อย่างหลากหลาย จัดการเรียนรู้แบบบูรณาการ เน้นให้นักเรียนสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง มุ่งพัฒนาการคิด และพัฒนาการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับพัฒนาการทางสมองของนักเรียน อันจะช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้อย่างสมบูรณ์ และสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้

จึงหวังเป็นอย่างยิ่งว่า หนังสือเรียน รายวิชาพื้นฐาน ภาษาไทย วรรณคดีและวรรณกรรม ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑-๓ ชุดนี้จะสนับสนุนให้นักเรียนได้พัฒนาการเรียนรู้ด้านภาษาไทยได้เป็นอย่างดี

คณะผู้จัดทำ

หนังสือเรียน รายวิชาพื้นฐาน ภาษาไทย วรรณคดีและวรรณกรรม ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑-๓ ได้ออกแบบเป็นหน่วยการเรียนรู้ แต่ละหน่วยการเรียนรู้ประกอบด้วย

๑. **ตัวชี้วัดชั้นปี** เป็นเป้าหมายในการพัฒนานักเรียนแต่ละชั้นปี ซึ่งสอดคล้องกับมาตรฐานการเรียนรู้ มีรหัสที่ของมาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัดชั้นปีกำกับไว้หลังตัวชี้วัดชั้นปี เช่น ท ๑.๑ ม. ๓/๑ (รหัสแต่ละตัวมีความหมาย ดังนี้ ท คือ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ๑.๑ คือ สาระที่ ๑ การอ่าน มาตรฐานการเรียนรู้ข้อที่ ๑ ม. ๓/๑ คือ ตัวชี้วัดชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๓ ข้อที่ ๑)

๒. **ผังมโนทัศน์สาระการเรียนรู้** เป็นการจัดระเบียบและรวบรวมเนื้อหาแต่ละหน่วย พร้อมแสดงความเชื่อมโยงของเนื้อหาในสาระนั้น ๆ ไว้ด้วย เพื่อสื่อให้เกิดความเข้าใจชัดเจนขึ้น นักเรียนเกิดการเรียนรู้อย่างมีความหมาย เป็นผังมโนทัศน์ที่แสดงขอบข่ายเนื้อหาในแต่ละหน่วยการเรียนรู้ โดยมีชื่อหน่วยการเรียนรู้ หัวข้อหลัก หัวข้อรอง และหัวข้อย่อยของเนื้อหาในหน่วยการเรียนรู้

๓. **ประโยชน์จากการเรียนรู้** นำเสนอไว้เพื่อกระตุ้นให้นักเรียนนำความรู้และทักษะจากการเรียนไปใช้ในชีวิตประจำวัน

๔. **ชวนคิด ชวนตอบ** เป็นคำถามหรือสถานการณ์ที่กระตุ้นให้นักเรียนเกิดความสนใจต้องการที่จะค้นหาคำตอบ

๕. **เนื้อหา** แบ่งเป็นหัวข้อหลัก หัวข้อรอง และหัวข้อย่อย ตรงตามตัวชี้วัดชั้นปี มีกิจกรรมพัฒนาการเรียนรู้แทรกเป็นช่วง ๆ เนื้อหาบางตอนอาจนำเสนอด้วยภาพ แผนภูมิ และแผนที่ความคิด นอกจากนี้ยังประกอบด้วยส่วนสำคัญอื่น ๆ

๕.๑ **คำสำคัญ** ระบุคำสำคัญที่แทรกอยู่ในเนื้อหาโดยการใช้ลักษณะตัวอักษรให้ต่างจากตัวพื้น คำสำคัญนี้จะใช้ตัวเน้นเฉพาะคำที่ปรากฏคำแรกในเนื้อหา ไม่เน้นคำที่เป็นหัวข้อ

๕.๒ **เรื่องน่ารู้/เกร็ดความรู้** เป็นความรู้เพิ่มเติมที่เกี่ยวกับเรื่องที่ศึกษาในหน่วยการเรียนรู้ เพื่อให้ให้นักเรียนมีความรู้กว้างขวางขึ้น โดยคัดสรรเฉพาะเรื่องที่นักเรียนควรรู้

๕.๓ **แหล่งสืบค้นความรู้/แหล่งสืบค้นข้อมูล** เป็นแหล่งการเรียนรู้ต่าง ๆ เช่น เว็บไซต์ หนังสือ สถานที่ บุคคล เพื่อให้ให้นักเรียนศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติมให้สอดคล้องกับเรื่องที่เรียน

๕.๔ **กิจกรรมพัฒนาการเรียนรู้** เป็นกิจกรรมที่กำหนดไว้เมื่อจบเนื้อหาแต่ละตอนหรือหัวข้อ เป็นกิจกรรมที่หลากหลาย ใช้แนวคิดทฤษฎีต่าง ๆ ที่สอดคล้องกับเนื้อหา เหมาะสมกับวัยและพัฒนาการด้านต่าง ๆ ของนักเรียน สะดวกในการปฏิบัติ กระตุ้นให้นักเรียนได้คิด และส่งเสริมให้ศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติม

๖. **บทสรุป** ได้จัดทำบทสรุปไว้เป็นความเรียงหรือบรรยาย เป็นการทบทวนความรู้ หรือการเรียนรู้กว้าง ๆ อย่างรวดเร็ว

๗. **กิจกรรมเสนอแนะ** เป็นกิจกรรมบูรณาการทักษะที่รวมหลักการและความคิดรวบยอดในเรื่องต่าง ๆ ที่นักเรียนได้เรียนรู้ไปแล้วมาประยุกต์ในการปฏิบัติกิจกรรม

๘. **โครงงาน** เป็นข้อเสนอแนะในการกำหนดให้นักเรียนปฏิบัติโครงงาน โดยเสนอแนะหัวข้อโครงงานและแนวทางการปฏิบัติโครงงานที่สอดคล้องกับมาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัดชั้นปีของหน่วยการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาทักษะการคิด การวางแผน และการแก้ปัญหาของนักเรียน

๙. **การประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน** เป็นกิจกรรมที่เสนอแนะให้นักเรียนได้นำความรู้ ทักษะในการประยุกต์ความรู้ในหน่วยการเรียนรู้ไปใช้ในชีวิตประจำวัน

๑๐. **คำถามทบทวน** เป็นคำถามเพื่อทบทวนผลการเรียนรู้ของนักเรียน

๑๑. **ท้ายเล่ม** ประกอบด้วยบรรณานุกรมและอภิธานศัพท์

๑๑.๑ **บรรณานุกรม** เป็นรายชื่อหนังสือ เอกสาร เว็บไซต์ ที่ใช้ค้นคว้าอ้างอิงประกอบการเขียน

๑๑.๒ **อภิธานศัพท์** เป็นการนำคำสำคัญที่แทรกอยู่ในเนื้อหาและคำศัพท์ที่ควรรู้มาอธิบายความหมาย และนำมาจัดเรียงตามลำดับอักษรเพื่อสะดวกในการค้นคว้า และเป็นการฝึกใช้พจนานุกรม

สารบัญ

หน่วยการเรียนรู้ที่ ๑	ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับการพิจารณาคุณค่าและวรรณกรรม	๑
หน่วยการเรียนรู้ที่ ๒	นิทานคำกลอนเรื่อง พระอภัยมณี	
	ตอน พระอภัยมณีหนีนางผีเสื้อ	๑๑
	สุนทรภู่	
หน่วยการเรียนรู้ที่ ๓	พระบรมราโชวาท	๓๙
	พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว	
หน่วยการเรียนรู้ที่ ๔	บทละครพูดเรื่อง เห็นแก่ลูก	๕๕
	พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว	
หน่วยการเรียนรู้ที่ ๕	กาพย์เรื่องพระไชยสุริยา.....	๗๕
	สุนทรภู่	
หน่วยการเรียนรู้ที่ ๖	โคลงโลกนิติ	๙๕
	สมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมพระยาเดชาดิศร	
หน่วยการเรียนรู้ที่ ๗	ราชาธิราช ตอน สมิงพระรามอาสา.....	๑๑๐
	เจ้าพระยาพระคลัง (หน)	
หน่วยการเรียนรู้ที่ ๘	กาพย์เห่ชมเครื่องคาวหวาน.....	๑๓๗
	พระบาทสมเด็จพระพุทธเลิศหล้านภาลัย	
บรรณานุกรม.....		๑๔๙
อภิธานศัพท์		๑๕๐

ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับ การพิจารณาคุณค่าและวรรณกรรม ๑

หน่วยการเรียนรู้ที่

ตัวชี้วัดชั้นปี

๑. ระบุใจความสำคัญและรายละเอียดของข้อมูลที่สนับสนุนจากเรื่องที่อ่าน ท ๑.๑ (ม. ๓/๓)
๒. วิเคราะห์ วิจารณ์ และประเมินเรื่องที่อ่านโดยใช้กลวิธีการเปรียบเทียบ เพื่อให้ผู้อ่านเข้าใจได้ดีขึ้น ท ๑.๑ (ม. ๓/๕)
๓. วิเคราะห์เพื่อแสดงความคิดเห็นโต้แย้งเกี่ยวกับเรื่องที่อ่าน ท ๑.๑ (ม. ๓/๘)
๔. ตีความและประเมินคุณค่าแนวคิดที่ได้จากงานเขียนอย่างหลากหลาย เพื่อนำไปใช้แก้ปัญหาในชีวิต ท ๑.๑ (ม. ๓/๙)
๕. สรุปเนื้อหาวรรณคดี วรรณกรรม และวรรณกรรมท้องถิ่นในระดับที่ยากยิ่งขึ้น ท ๕.๑ (ม. ๓/๑)
๖. สรุปความรู้และข้อคิดจากการอ่านเพื่อนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตจริง ท ๕.๑ (ม. ๓/๓)

ผังมโนทัศน์สาระการเรียนรู้

ประโยชน์จากการเรียนรู้

๑. รู้หลักการพิจารณาคุณค่าและวรรณกรรมประเภทต่าง ๆ
๒. รู้และเข้าใจองค์ประกอบของวรรณคดีและวรรณกรรม
๓. เห็นความสำคัญและซาบซึ้งในคุณค่าวรรณคดีและวรรณกรรมของไทย

ชวนคิด ชวนตอบ

๑. วรรณคดีและวรรณกรรมแตกต่างกันอย่างไร และวรรณคดีจัดเป็นส่วนหนึ่งของวรรณกรรมหรือไม่
๒. การอ่านวรรณคดีและวรรณกรรมอย่างไรจึงจะเป็นการอ่านอย่างพิจารณาคุณค่า
๓. รู้หรือไม่ว่า องค์ประกอบของวรรณคดีและวรรณกรรมมีอะไรบ้าง

ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับการพิจารณาคุณค่าและวรรณกรรม

ความหมายของวรรณคดีและวรรณกรรม

วรรณคดีและวรรณกรรมมีลักษณะร่วมกัน คือ เป็นงานประพันธ์ที่สร้างขึ้นโดยใช้ภาษาเป็นสื่อ มีวัตถุประสงค์ต่างกันออกไป เช่น ถ่ายทอดความรู้ ความรู้สึก ความคิด จินตนาการ ประสบการณ์ ฯลฯ แม้ว่าวรรณคดีและวรรณกรรมจะมีลักษณะที่เหมือนกัน แต่ก็มีลักษณะบางอย่างที่แตกต่างกัน ซึ่งนักเรียนจะได้ศึกษาจากความหมายของคำว่า วรรณคดีและวรรณกรรม ดังนี้

วรรณคดี หมายถึง หนังสือที่แต่งขึ้นอย่างมีศิลปะ อาจเป็นร้อยแก้วหรือร้อยกรอง มีความงดงามทางด้านภาษา ถ่ายทอดความสะเทือนใจ ความนึกคิด และจินตนาการของผู้แต่งออกมาได้อย่างครบถ้วน ทำให้ผู้อ่านเกิดจินตภาพและมีอารมณ์ร่วมไปกับผู้แต่งด้วย นอกจากนี้วรรณคดียังต้องเป็นเรื่องที่ดี ไม่ชักจูงจิตใจไปในทางต่ำ ทั้งยังแสดงความรู้ ความคิด และสะท้อนความเป็นไปของสังคมในแต่ละสมัยด้วย

วรรณกรรม หมายถึง งานเขียนทั่วไปทั้งหมดทุกประเภท ทุกรูปแบบ ไม่ว่าจะเป็นร้อยแก้วหรือร้อยกรอง รวมถึงข้อเขียนต่าง ๆ ซึ่งมีเนื้อหา มีจุดมุ่งหมาย สื่อความให้ผู้อ่านเข้าใจได้ ไม่เน้นเรื่องศิลปะในการแต่ง

จากความหมายของวรรณคดีและวรรณกรรมดังกล่าว วรรณกรรมจึงมีขอบข่ายครอบคลุมวรรณคดี จึงกล่าวได้ว่า วรรณคดีก็คือวรรณกรรมที่แต่งได้ดี ประกอบด้วยศิลปะของการเรียบเรียงหรือมีวรรณศิลป์นั่นเอง

วรรณคดีและวรรณกรรมเป็นศิลปะทางภาษาที่ผู้อ่านต้องอาศัยความรู้ ความคิด จินตนาการ และความรู้สึกร่วมของอารมณ์ในการเข้าถึงคุณค่าและความงามอย่างแท้จริงที่ผู้แต่งต้องการสื่อมายังผู้อ่าน ดังนั้นการอ่านวรรณคดีและวรรณกรรมเพื่อให้ได้คุณค่าทางอารมณ์และความคิดจึงควรเป็น การอ่านอย่างพิถีพิถันที่ใช้การตีความ การพิจารณาเนื้อหา แนวคิด และการวินิจฉัยประเมินค่า

ความหมายของการพิจารณาคุณค่าและวรรณกรรม

คำว่า “พินิจ” เป็นศัพท์ที่พระเจ้าวรวงศ์เธอ กรมหมื่นนคราธิปพงศ์ประพันธ์ ทรงบัญญัติขึ้น โดยเทียบกับคำว่า “Review” ในภาษาอังกฤษที่แปลว่า การมองซ้ำ* ส่วนพจนานุกรม ฉบับ

*สายทิพย์ นุกูลกิจ, วรรณคดีวิจารณ์ (กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ บางเขน, ม.ป.ป.)

ราชบัณฑิตยสถาน พุทธศักราช ๒๕๔๒ ให้ความหมายของคำว่า “พินิจ” ว่าหมายถึง พิจารณา ตรวจจตร

การพิจารณาคุณค่าและวรรณกรรม หมายถึง การศึกษาวรรณคดีและวรรณกรรมอย่างพินิจพิเคราะห์ มีขั้นตอนตั้งแต่การตีความ การวิเคราะห์ วิจารณ์ พิจารณาเนื้อหา แนวคิด ประเมินค่าองค์ประกอบและกลวิธีการประพันธ์ของวรรณคดีและวรรณกรรมเพื่อให้ซาบซึ้งและเข้าถึงคุณค่าซึ่งแนวทางในการพิจารณาคุณค่าและวรรณกรรมดังกล่าวนี้คือ การวิจารณ์วรรณคดีและวรรณกรรมเบื้องต้นนั่นเอง

หลักการพิจารณาคุณค่าและวรรณกรรม

การพิจารณาคุณค่าและวรรณกรรมใช้หลักการเดียวกัน ซึ่งมีขั้นตอนดังนี้

๑. ทำความเข้าใจเรื่อง วรรณคดีหรือวรรณกรรมประเภทที่มีเนื้อเรื่อง ต้องทำความเข้าใจ เนื้อเรื่องว่า กล่าวถึงใคร ทำอะไร ที่ไหน เมื่อไร และอย่างไร ส่วนวรรณคดีหรือวรรณกรรมประเภทที่ไม่มีเนื้อเรื่อง เช่น วรรณคดีสุภาพิต ต้องทำความเข้าใจแนวคิดของเรื่องว่ากล่าวถึงอะไร

๒. ตีความ ทำความเข้าใจความหมายแฝงที่ผู้แต่งซ่อนเร้นไว้ โดยอาศัยถ้อยคำที่ปรากฏเป็นเครื่องนำทาง

๓. วิเคราะห์ แยกแยะส่วนประกอบของวรรณคดีหรือวรรณกรรมให้ถี่ถ้วน เพื่อค้นหาองค์ประกอบ คือ รูปแบบ เนื้อหา ภาษา และกลวิธีการประพันธ์ โดยคำนึงถึงรูปแบบและกลวิธีการประพันธ์ของวรรณคดีหรือวรรณกรรมเรื่องนั้น ๆ

๔. วิจารณ์ แสดงความคิดเห็นว่าวรรณคดีหรือวรรณกรรมเรื่องนั้น ๆ มีจุดเด่นและจุดด้อยอย่างไรบ้าง พิจารณาวิธีการแต่งและการนำเสนอว่ามีความเหมาะสมหรือไม่

๕. ประเมินค่า เป็นการประเมินคุณค่าของวรรณคดีหรือวรรณกรรมเรื่องนั้น ๆ ว่าดีหรือไม่ดีอย่างไร เพราะเหตุใด โดยอาศัยข้อมูลและเหตุการณ์แวดล้อมมาประกอบการพิจารณา

ผู้ที่พิจารณาคุณค่าและวรรณกรรมต้องใช้หลักการพิจารณาคุณค่าและวรรณกรรมทั้ง ๕ ขั้นตอนดังกล่าวมาพิจารณาองค์ประกอบของวรรณคดีและวรรณกรรม ดังนี้

องค์ประกอบของวรรณคดีและวรรณกรรม

วรรณคดีและวรรณกรรมมีองค์ประกอบ ๓ อย่างที่สัมพันธ์กัน คือ เนื้อหา รูปแบบ และภาษา ดังนี้

๑. เนื้อหา

เนื้อหา หมายถึง ใจความสำคัญ เนื้อหาของวรรณคดีและวรรณกรรมมีส่วนสำคัญที่มาประกอบกัน คือ เนื้อเรื่อง แก่นเรื่อง โครงเรื่อง ตัวละคร และฉาก ดังนี้

๑.๑ เนื้อเรื่อง

เนื้อเรื่อง คือ เรื่องราวหรือข้อคิดของงานประพันธ์ เป็นส่วนที่บอกว่า มีอะไรเกิดขึ้นกับใคร ที่ไหน เมื่อไร และอย่างไร งานประพันธ์บางเรื่องอาจไม่มีเรื่องราว เช่น ภาษิต คำสอน มีเนื้อหาเป็นข้อคิด คำสอน หรือคติเตือนใจที่ผู้แต่งต้องการสื่อให้ผู้อ่านรับรู้ เช่น

“พระสมุทรสุดลึกล้น	คนนา
สายดั่งทิ้งทอดมา	หยั่งได้
เขาสูงอาจวัดวา	กำหนด
จิตมนุษย์นี้ไซ้	ยากแท้หยั่งถึง”

(โคลงโลกนิติ ของ สมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมพระยาเดชาดิศร)

๑.๒ แก่นเรื่อง

แก่นเรื่อง คือ แนวคิดหลักหรือข้อคิดสำคัญที่ผู้แต่งกำหนดไว้ก่อนที่จะเขียนเรื่อง เพื่อเป็นกรอบให้ผู้แต่งไม่เขียนนอกนอกเรื่อง

การพินิจแก่นเรื่อง ผู้พินิจต้องอ่านงานประพันธ์ทั้งเรื่องแล้วจับประเด็นให้ได้ว่า เรื่องที่อ่าน ผู้แต่งต้องการเสนอแนวคิดใด เช่น เรื่อง ชุนช้างขุนแผน มีแก่นเรื่อง คือ ความรักก่อให้เกิดความทุกข์ เรื่อง ลิลิตตะเลงพ่าย มีแก่นเรื่อง คือ ผู้นำต้องมีความกล้าหาญ นิทานอีสปเรื่อง อี้อ่างกับวัว มีแก่นเรื่อง คือ การไม่รู้จักรัประมาณตน ก่อให้เกิดผลเสียต่อตนเอง

๑.๓ โครงเรื่อง

โครงเรื่อง คือ เหตุการณ์สำคัญของเรื่องที่ผู้แต่งวางไว้อย่างคร่าว ๆ ยังไม่ใส่รายละเอียดของเนื้อหา ไม่กำหนดชื่อตัวละคร ไม่กำหนดรายละเอียดของเหตุการณ์และสถานที่ที่เกิดเหตุการณ์

การพินิจโครงเรื่อง ต้องดูการเรียงลำดับเหตุการณ์ในเรื่อง งานประพันธ์บางเรื่องเรียงลำดับเหตุการณ์ตามเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นก่อน แล้วตามด้วยเหตุการณ์ถัดไปตามลำดับ บางเรื่องเล่าเรื่องย้อนหลัง คือ เริ่มเรื่องตอนที่เหตุการณ์สำคัญในเรื่องยุติ แล้วเล่าย้อนถึงเหตุการณ์ก่อนหน้านั้น

๑.๔ ตัวละคร

ตัวละคร คือ ผู้แสดงบทบาทในงานประพันธ์ ตัวละครอาจเป็นบุคคลที่มีตัวตนจริง ๆ เช่น สมเด็จพระนเรศวรมหาราช สมเด็จพระเอกาทศรถ ในลิลิตตะเลงพ่าย อาจเป็นบุคคลสมมุติ เช่น พระอภัยมณี ศรีสุวรรณ อาจเป็นสัตว์ เช่น ม้าสีหมอก อาจเป็นสัตว์สมมุติ เช่น ม้านิลมังกร อาจเป็นครึ่งคนครึ่งสัตว์ เช่น นางเงือก อาจเป็นอมมนุษย์ เช่น ผี ยักษ์ และอาจเป็นสิ่งของ เช่น ตู้ไปรษณีย์ บ้าน ผ้าขี้ริ้ว

ลักษณะของตัวละครมี ๒ แบบ คือ ตัวละครหลายลักษณะและตัวละครลักษณะเดียว

๑) ตัวละครหลายลักษณะ คือ ตัวละครที่มีความรู้สึกรู้สีกึกกัก อารมณ์ และพฤติกรรมเหมือนคนจริง ๆ มีการเปลี่ยนแปลงทางอารมณ์เมื่อประสบเหตุการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไป

๒) ตัวละครลักษณะเดียว คือ ตัวละครที่มีลักษณะนิสัยเพียงอย่างเดียวตลอดเรื่อง ไม่มีการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมและอารมณ์ แม้สถานการณ์ในเรื่องจะเปลี่ยนแปลงไป

การพินิจตัวละคร ต้องพิจารณาลักษณะนิสัย พฤติกรรม เหตุผลของการกระทำ การคิด และการตัดสินใจของตัวละคร

๑.๕ ฉาก

ฉาก คือ สภาวะแวดล้อมของตัวละครในงานประพันธ์ รวมถึงบรรยากาศในเหตุการณ์หรือเรื่องราวของงานประพันธ์ ฉากอาจเป็นสถานที่จริง ๆ เช่น ฉากในกรุงเทพมหานคร ฉากในประเทศอังกฤษ ฉากจากจินตนาการ เช่น ฉากป่าหิมพานต์ ฉากสวรรค์ วรรณคดีบางเรื่องฉากมีอิทธิพลต่อตัวละครมาก เช่น ฉากทะเลในเรื่อง พระอภัยมณี

นอกจากสถานที่และสภาวะแวดล้อมแล้ว ควรศึกษาเรื่องเวลาในวรรณคดีหรือวรรณกรรมด้วย เพื่อทำความเข้าใจว่าวรรณคดีหรือวรรณกรรมเรื่องนั้น ๆ เกิดขึ้นเมื่อไร เช่น ลิลิตตะเลงพ่ายเกิดขึ้นในสมัยกรุงศรีอยุธยาตอนกลาง

การพินิจฉาก ต้องสังเกตว่าฉากที่ดีต้องมีความถูกต้อง ชัดเจน สมจริง และสอดคล้องกับเนื้อเรื่องและเหตุการณ์ในเรื่อง

๒. รูปแบบ

รูปแบบ หมายถึง ลักษณะของงานประพันธ์ที่ผู้แต่งแสดงออกมา วรรณคดีและวรรณกรรมแต่ละประเภท มีรูปแบบที่แตกต่างกันออกไป เช่น วรรณคดีและวรรณกรรมประเภทกวีนิพนธ์ ใช้รูปแบบลิลิต นิราศ บทเห่ ฯลฯ ประเภทบทละครใช้รูปแบบละครไทย ละครพูด ละครเพลง ฯลฯ ประเภทบันเทิงคดี ใช้รูปแบบนิทาน ตำนาน เรื่องสั้น นวนิยาย ฯลฯ วรรณกรรมปัจจุบันมี

รูปแบบของงานประพันธ์ใหม่ ๆ ต่างจากที่เคยพบ เช่น เขียนนวนิยายโดยใช้รูปแบบจดหมาย

การพินิจรูปแบบ ต้องพิจารณาความสอดคล้องระหว่างเนื้อหากับรูปแบบ รูปแบบงานประพันธ์บางประเภทไม่เหมาะสมกับเนื้อหาของงานประพันธ์บางประเภท เช่น ตำราเรียนวิชาวิทยาศาสตร์ ไม่เหมาะสมกับรูปแบบงานประพันธ์ประเภทบทร้อยกรอง เพราะจะทำให้ผู้อ่านเข้าใจยาก

๓. ภาษา

ภาษา หมายถึง ถ้อยคำที่ใช้เรียบเรียงเรื่องราว เหตุการณ์ ความรู้ ฯลฯ เพื่อสื่อมายังผู้รับสาร ภาษาในวรรณคดีและวรรณกรรมมีทั้งภาษาพูดและภาษาเขียน คือ เป็นภาษาพูดในวรรณคดีและวรรณกรรมมุขปาฐะ เป็นภาษาเขียนในวรรณคดีและวรรณกรรมลายลักษณ์อักษร วรรณคดีและวรรณกรรมจะมีความไพเราะหรือไม่ขึ้นอยู่กับการใช้ศิลปะทางภาษา ดังนี้

เกร็ดความรู้

ร้อยแก้วสมัยสุโขทัยและอยุธยาได้แต่งเพื่อความบันเทิง มีรูปแบบเป็นสารคดีทั้งสิ้น มีตำนาน พงศาวดาร ตำรา เทศนา จดหมายเหตุ กฎหมาย ในรัชกาลพระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลกฯ เกิดร้อยแก้วที่เป็นทั้งสารคดีและบันเทิงคดีทำนองเกร็ดพงศาวดาร คือ เรื่อง สามก๊กและราชาธิราช

๓.๑ รสคำ

รสคำ คือ ความไพเราะอันเกิดจากถ้อยคำหรือเสียงของถ้อยคำ ซึ่งได้แก่ การเลือกสรรถ้อยคำที่มีความหมายกระทบใจ แสดงถึงอารมณ์ความรู้สึก เช่น เรียกนางว่า “เยาวมัลลย์ บงกชแก้ว” และการใช้เสียงสัมผัส การเลียนเสียงธรรมชาติ การเล่นคำและเล่นเสียง ดังนี้

๑) การใช้เสียงสัมผัส คือ การใช้เสียงที่คล้องจอง เสียงสัมผัสในบทร้อยกรองมี ๒ ประเภท คือ สัมผัสนอก เป็นสัมผัสระหว่างวรรคและระหว่างบท ใช้เฉพาะสัมผัสสระเท่านั้น ส่วนสัมผัสในเป็นสัมผัสที่ไม่บังคับ อาจมีหรือไม่ก็ได้ เป็นได้ทั้งสัมผัสสระและสัมผัสพยัญชนะ มีมากหรือน้อยก็ได้ เช่น

“ดูน้ำวังกลิ้งเขียวเป็นเกลียวกลอก	กลับกระโดดผ่นดัดฉวัดเฉวียน
บ้างพลุ่งพลุ่งวู่ววเป็นกงเกวียน	ดูเวียนเวียนคว้างคว้างเป็นท่วงวน”
(นิราศภูเขาทอง ของ สุนทรภู่)	

๒) การเลียนเสียงธรรมชาติ คือ การเลียนแบบเสียงจากธรรมชาติมาประกอบคำบรรยายในคำประพันธ์ เช่น

“ทั้งยุ้งชุมชุมกักตักเปรี๊ยะปะ	เสียงผัวะผะพื้บพื้บปุบปุบแปะ
ที่เขินเรียงเคียงลำข่าแขยะ	มันเกาะเกาะกันจริงจริงหญิงกับชาย”
(นิราศเมืองเพชร ของ สุนทรภู่)	

“ยามเอ๋ยยามนี้	ปถพีมีดมัวทั่วสถาน
อากาศเย็นเยือกหนาวคราววิกาล	ล้งดปานป่าใหญ่ไร้สำเนียง
มีก็แต่จ้งหรีดกระกริดกรัง !	เรไรหรง ! ร้องขรมระงมเสียง
คอกควายวัวรว่วเกราะเปาะเปาะ ! เพียง	รู้ว่าเสียงเกราะแว่วแผ่วแผ่วเอ๋ย”
(กลอนดอกสร้อย รำพึงในป่าช้า ของ พระยาอุปกิตศิลปสาร)	

๓) การเล่นคำและเล่นเสียง คือ การเล่นเสียงสระ เสียงพยัญชนะ คำพ้องเสียง คำเสียงคล้าย หรือคำคล้ายในคำประพันธ์ เช่น

“ดู ู ดู ู ดู/ดู ผู้	พรุ พรุ
หนู ู๊ ู๊ ู๊ ู๊ ู๊	สุดู๊
ู๊ ู๊ หนู หนู ู๊	ู้อยู่
หนู ู๊ ู๊ ู๊ ู๊	รูปู๊มู๊”
(กาพย์ห่อโคลงประพาสธารทองแดง ของ เจ้าฟ้าธรรมาธิเบศร)	
“ผู้ลึงไต่กิ่งกลางลึงไขว่	ลางลึงแล่นไต่กันวันวึง
ลางลึงชิงค่างขึ้นลางลึง	กาหลงลงกิ่งกาหลง”
(ขุนช้างขุนแผน ของ รัชกาลที่ ๒)	

๓.๒ รสความ

รสความ คือ ความไพเราะอันเกิดจากความหมายของคำประพันธ์ โดยการพรรณนาหรือการบรรยายอย่างตรงไปตรงมา หรือใช้กวีโวหารช่วยในการพรรณนาหรือการบรรยาย ดังนี้

๑) การพรรณนาความอย่างตรงไปตรงมา เป็นการพรรณนาโดยใช้คำหรือข้อความที่มีความหมายตรงตามคำหรือข้อความนั้นให้ผู้อ่านเห็นภาพตามที่ผู้แต่งพรรณนาหรือบรรยายโดยไม่ต้องตีความ เช่น

“กระโดดเผาเกาะผับกระหยับคืบ	ถีบกระที่บมิใคร่หลุดสุดแสง
ปลดที่ตีนติดขาระอาแรง	ทั้งขาแข้งเลือดโซมโซมไป”
(นิราศเมืองแกลง ของ สุนทรภู่)	

คำประพันธ์นี้ใช้คำง่าย ๆ มีความหมายตรงตัว และใช้คำที่สื่อความให้ผู้อ่านเห็นภาพตามเนื้อความได้ชัดเจน เช่น คำว่า “เผา” และ “ผับ” แสดงถึงการกระโดดเกาะอย่างรวดเร็ว คำว่า “ถีบกระที่บ” และ “แสง” แสดงถึงอาการเกลียดกลัวอย่างมาก และ “เลือดโซมโซมไป” ทำให้ผู้อ่านเห็นภาพผู้ที่ถูกปลิงดูดเลือด มีเลือดไหลตามแข้งขาได้ชัดเจน

๒) การพรรณนาโดยใช้โวหารภาพพจน์ โวหารภาพพจน์เป็นศิลปะการใช้ภาษาอย่างหนึ่งที่มีจุดประสงค์เพื่อขยายความให้ชัดเจน และถ่ายทอดอารมณ์ในงานประพันธ์ให้กว้างและลึกซึ้งยิ่งขึ้น โดยทั่วไปโวหารภาพพจน์เป็นภาษาที่ช่วยให้เกิดจินตภาพหรือจินตภาพชัดเจนกว่าภาษาธรรมดา โวหารภาพพจน์ที่พบในวรรณคดีมีดังนี้

(๑) อุปมา (Simile) คือ การเปรียบเทียบว่าสิ่งหนึ่งเหมือนกับอีกสิ่งหนึ่ง โดยการนำของสองสิ่งต่างจำพวกกันแต่มีลักษณะเด่นเหมือนกันมาเปรียบเทียบกัน และใช้คำที่แสดงความเปรียบเทียบว่า ดุจ ดัง ดัง แม้น เหมือน ปาน ราวกับ เฉก ประหนึ่ง ฯลฯ เช่น

“อสุรีผีเสื้อเหลือจะอด	แค้นโอรสราวกับไฟไหม้ม้งสา
ช่างหลอกหลอนผ่อนผันจามรรจา	แม่นจะว่าโดยดีเห็นมิฟัง”
(พระอภัยมณี ของ สุนทรภู่)	

“ตาเหมือนตามฤคมาศ	พิศคิ้วพระลอราช
ประดุจแก้วเกาทัณฑ์	ก่งนา”
(ลิลิตพระลอ)	

(๒) อุปลักษณ์ (Metaphor) คือ การเปรียบเทียบว่าสิ่งหนึ่งเหมือนกับอีกสิ่งหนึ่ง โดยการนำของสองสิ่งต่างจำพวกกันแต่มีลักษณะเด่นเหมือนกันมาเปรียบเทียบกัน และใช้คำที่แสดงความเปรียบเทียบว่า เป็น คือ หรืออาจจะคำว่า เป็น คือ ก็ได้ แต่เป็นที่เข้าใจกันว่าเป็นการเปรียบเทียบ เช่น

“มั่งกันจิมี่ปรีชาเฉียบแหลมปัญญาเป็นเข็ม”	(ราชาธิราช ของ เจ้าพระยาพระคลัง (หน))
“น้ำเงินคือเงินยวง	ชาวพรายช่วงสี่ล้าอาง
ไม่เทียบเปรียบโฉมนาง	งามเรื่องเรือเนื้อสองสี”
(กาพย์เห่เรือ ของ เจ้าฟ้าธรรมาธิเบศร)	

(๓) สัญลักษณ์ (Symbol) คือ คำที่ใช้แทนสิ่งต่าง ๆ คำที่เป็นสัญลักษณ์ต้องเป็นที่รู้จักของคนทั่วไป เช่น “หงส์” เป็นสัญลักษณ์ของคนชั้นสูง “กา” เป็นสัญลักษณ์ของคนชั้นต่ำ “สีขาว” เป็นสัญลักษณ์ของความบริสุทธิ์ “สีดำ” เป็นสัญลักษณ์ของความโหดเหี้ยม เช่น

“เมื่อแรกเชื่อว่าเนื้อหับทิมแท้
กาลงว่าหงส์ให้ปลงใจ

มาแปรเป็นพลอยหุงไปเสียได้
ด้วยมิได้ดูหงอนแต่ก่อนมา”

(ขุนช้างขุนแผน ของ รัชกาลที่ ๒)

“เต่าเตี้ยดอกอัยต้อให้ตื่นสูง
หึ่งห้อยฤจะแข่งแสงพระจันทร์

มิใช่ยุ่งจะมาย่อมไม่เห็นชั้น
อย่าปั้นน้ำให้หลงตะลึงเงา”

(ขุนช้างขุนแผน ของ รัชกาลที่ ๒)

(๔) อติพจน์หรือการกล่าวเกินจริง (Hyperbole) คือ การกล่าวถึงสิ่งที่เกินจริง ไม่สามารถกระทำให้เป็นไปได้ เป็นการพูดเพื่อเน้นความรู้สึก ไม่มีเจตนาหลอกลวง คำอติพจน์ มักพบในชีวิตประจำวันบ่อย ๆ เช่น “คิดถึงใจจะขาด” “รักเธอเท่าฟ้า” เช่น

“ถึงม้วยดินสิ้นฟ้ามหาสมุทร
แม้เกิดในใต้ฟ้าสุธาธาร

ไม่สิ้นสุดความรักสมัครสมาน
ขอพบพานพิศวาสไม่คลาดคลา”

(พระอภัยมณี ของ สุนทรภู่)

“โฉมควรจักฝากฟ้า
เกรงเทพไทรธรณินทร์
ฝากลมเลื่อนโฉมบิน
ลมจะชายชักช้า

ฤาดิน ดีฤา
ลอบกล้ำ
บนเล่า นะแม่
ชอกเนื้อเรียมสงวน”

(โคลงนิราศนรินทร์ ของ นายนรินทร์วิเศษ (อิน))

(๕) บุคคลวัตถุหรือบุคคลสมมุติ (Personification) คือ การสมมุติสิ่งไม่มีชีวิตให้มี กิริยาอาการ ความรู้สึก ความคิด และแสดงออกได้เหมือนมนุษย์ เช่น พุดได้ ร้องให้ได้ รู้สึกได้ เช่น

“จากมามาลีวล้ำ
บางยี่เรือราพลา
เรือแพงช่วยพานา
บางบ่รับคำคล้อย

ลำบาง
พี่พร้อง
เมียงม่าน นานา
คล่าวน้ำตาลอ”

(โคลงนิราศนรินทร์ ของ นายนรินทร์วิเศษ (อิน))

(๖) ปฏิพจน์ (Rhetorical question) คือ คำถามที่ไม่ต้องการคำตอบ ใช้เพื่อเรียกร้อง ความสนใจหรือกระตุ้นให้เกิดความคิด เช่น

“แล้วว่อนิจจาความรัก
ตั้งแต่จะเชียวเป็นเกลียวไป

พึงประจักษ์ดังสายน้ำไหล
ที่ไหนเลยจะไหลคืนมา”

(อิเหนา ของ รัชกาลที่ ๒)

“.....
โอ้เจดีย์ที่สร้างยังร้างรัก
กระนี้หรือชื่อเสียงเกียรติยศ
เป็นผู้ดีมีมากแล้วยากเย็น

.....
เสียดายนักนี้น่าน้ำตากระเด็น
จะมีหมดลวงหน้าหันตาเห็น
คิดก็เป็นอนิจจังเสียทั้งนั้น”

(นิราศภูเขาทอง ของ สุนทรภู่)

เมื่อนักเรียนได้ศึกษา ทำความเข้าใจเรื่องการพินิจวรรณคดีและวรรณกรรม และได้นำ หลักการพินิจวรรณคดีและวรรณกรรมไปใช้ในการเรียนวรรณคดีและวรรณกรรม จะทำให้นักเรียน เข้าใจและซาบซึ้งคุณค่าของวรรณคดีและวรรณกรรมไทย อันเป็นวัฒนธรรมทางภาษาของคนไทย ที่น่าภาคภูมิใจ

สรุป

วรรณคดีเป็นศิลปะแขนงหนึ่งที่ทำให้คุณค่าทางด้านภาษา สติปัญญา และอารมณ์ การพินิจ วรรณคดีและวรรณกรรม คือ การศึกษาพิจารณาองค์ประกอบของวรรณคดีและวรรณกรรมในด้าน ต่าง ๆ ทั้งเนื้อหา รูปแบบ และภาษา ซึ่งจะทำให้ผู้ที่พินิจวรรณคดีและวรรณกรรมได้ซาบซึ้งใน สุนทรียภาพของวรรณคดีและวรรณกรรม และเข้าใจคุณค่าของศิลปะทางภาษา ซึ่งเป็นแนวทาง ส่งเสริมให้มีพัฒนาการทางด้านจิตใจ และเกิดความรู้สึกที่จะเชิดชู ทำนุบำรุงภาษาไทยอันเป็น ภาษาประจำชาติไว้สืบไป

กิจกรรมบูรณาการ

กิจกรรมเสนอแนะ

- นักเรียนร่วมกันเสนอความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณค่าและความสำคัญของการศึกษาวรรณคดี และวรรณกรรมในกลุ่มเยาวชน
- แบ่งนักเรียนออกเป็นกลุ่ม แต่ละกลุ่มร่วมกันอภิปรายแสดงความคิดเห็นตามหัวข้อ ต่อไปนี้ แล้วนำเสนอในรูปแบบรายงาน
 - ความหมายของวรรณคดีและวรรณกรรม
 - ความหมายของการพินิจวรรณคดีและวรรณกรรม
 - หลักการพินิจวรรณคดีและวรรณกรรม
 - องค์ประกอบของวรรณคดีและวรรณกรรม
- นักเรียนเลือกอ่านวรรณคดีหรือวรรณกรรมเรื่องใดเรื่องหนึ่ง แล้วสังเกตพฤติกรรมของ ตัวละครในเรื่อง จากนั้นเลือกตัวละครหลายลักษณะ ๑ ตัว ตัวละครลักษณะเดียว ๑ ตัว แล้วบอกเหตุผลว่าเหตุใดตัวละครนั้น ๆ จึงมีลักษณะดังกล่าว พร้อมยกตัวอย่างประกอบ
- นักเรียนศึกษาและทบทวนวรรณคดีและวรรณกรรมเรื่องต่าง ๆ ที่ได้เรียนมา แล้วพินิจ ถึงคุณค่าในด้านต่าง ๆ ที่ได้รับจากวรรณคดีหรือวรรณกรรมเรื่องนั้น ๆ

โครงงาน

นักเรียนเลือกทำโครงงานต่อไปนี้ ๑ หัวข้อ หรืออาจเลือกทำโครงงานอื่นตามความสนใจตามรูปแบบที่ผู้สอนกำหนด โดยให้เกี่ยวข้องกับเนื้อหาที่เรียน

๑. โครงงานศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติมเกี่ยวกับองค์ประกอบของวรรณคดีและวรรณกรรมจากแหล่งการเรียนรู้ต่าง ๆ ทั้งสื่อสิ่งพิมพ์และสื่ออิเล็กทรอนิกส์
๒. โครงงานศึกษาค้นคว้าเกี่ยวกับหน่วยงานหรือองค์กรที่ทำหน้าที่ตัดสินหนังสือที่แต่งดีของไทย
๓. โครงงานสัมภาษณ์ความคิดเห็นของเพื่อนในชั้นเรียนเกี่ยวกับความจำเป็นและคุณค่าที่ได้รับจากการพิจารณาตัดสินวรรณคดีและวรรณกรรมที่ได้ศึกษามา

การประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน

นักเรียนศึกษาความหมายและหลักการพิจารณาตัดสินวรรณคดีและวรรณกรรม แล้วสามารถนำความรู้ที่ได้ไปใช้ประกอบการอ่านในชีวิตประจำวันได้อย่างไรบ้าง

คำถามทบทวน

๑. ความงดงามของศิลปะการแต่งวรรณคดีและวรรณกรรม พิจารณาจากสิ่งใดบ้าง
จงอธิบาย
๒. วรรณคดีและวรรณกรรมมีลักษณะแตกต่างกันอย่างไร
๓. วรรณคดีและวรรณกรรมมีคุณค่าอย่างไร
๔. อธิบายตามความเข้าใจของนักเรียนว่า การพิจารณาตัดสินวรรณคดีและวรรณกรรมคืออะไร
๕. เมื่อนักเรียนต้องการอ่านวรรณคดีหรือวรรณกรรมเรื่องหนึ่งอย่างพินิจ นักเรียนจะพิจารณาสิ่งใดบ้าง
๖. นักเรียนคิดอย่างไรกับคำกล่าวที่ว่า “วรรณคดีเป็นเรื่องไกลตัว ไม่จำเป็นต้องเรียน”
๗. ยกตัวอย่างวรรณกรรมที่นักเรียนพบในชีวิตประจำวันมา ๕ รูปแบบ
๘. นักเรียนคิดว่าวรรณคดีและวรรณกรรมที่ดีควรมีลักษณะอย่างไร